

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۷ مهر ماه ۱۳۲۲

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - شور اول قرارداد بازرگانی بین ایران و امریکا
- ۳ - مذاکره در لایحه واگذاری حبابه حصار و معجن بمالکین آنجا
- ۴ - شور و تصویب لایحه اصلاح قانون صندوق پس انداز ملی
- ۵ - شور لایحه مربوط به کارشناسان
- ۶ - تصویب یازده فقره مرخصی
- ۷ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز یکشنبه ۳ مهر ماه را آقای (هاشمی) منشی قرائت نمودند * *

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

صورت مجلس تصویب شد.

[۲ - شور اول قرارداد بازرگانی بین ایران و امریکا]

رئیس - پیشنهاد آقای نبیل سمیعی قرائت میشود:

پیشنهاد میکنم موافقت بفرمایند قرارداد مالی و بازرگانی ایران و امریکا امروز در درجه اول جزء دستور گذاشته شود (جمعی از نمایندگان - مخالفی نیست)

رئیس - گزارش کمیسیون و ماده واحده قرائت میشود

گزارش از کمیسیون های امور خارجه و دارائی و

بازرگانی

کمیسیون های قوانین دارائی و امور خارجه و بازرگانی لایحه شماره ۶۶۱ دولت راجع بقرار داد مالی و بازرگانی بین دولت ایران و دول متحده امریکا را با حضور آقایان وزراء دارائی و بازرگانی و امور خارجه مطرح نموده با اصلاحات عبارتی در ترجمه اصل مواد پیمان ترتیب زیر با ماده واحده پیشنهادی دولت موافقت حاصل شده اینک گزارش آن برای شور اول تقدیم میشود.

اصلاحات عبارتی ۱

ماده ۴ بند ۱ - بجای کلمه (بازرگانی) بازرگانی نوشته

میشود.

(مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

* عین مذاکرات مشروح دویست و سومین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

غائبین با اجازه - آقایان : طالش خان - ملکزاده آملی - هدایت - فاطمی - شیرازی - نقه الاسلامی - امیر تیمور ،
غائبین بی اجازه - آقایان : رضوی - اقبال - تولیت - سزاوار - نوبخت - طوسی - مؤید ثابتی - اورنگ - فرخ - ریگی - محیط
لاریجانی - مکرم افشار - بقوانی - ناصری - اکبر - عطاءالله پالیزی - حمزه تاش - هدایت الله پالیزی - نیکیپور - نمازی - دکتر قزل باغ -
سلطانی - صادق وزیر - آزادی - مستشار - ناهید - نقابت - همل ماگو - حریری - معذل - نصر تیان .

ماده ۵ بند ۲ - بجای (اعطای) (انعقاد) و بجای (عام المنفعه) (عمومی) و بجای (معامله) (رفتار) و بجای (معامله ای) (رفتاری) نوشته میشود .

ماده ۱۰ بند ۱ - بجای کلمه (معامله ای که) (رفتاری که) و در بند ۲ بجای کلمه (معامله) (رفتار) نوشته میشود .

ماده ۱۲ بند ۱ - بجای جمله (تلقی نخواهد شد) جمله (ایجاد نخواهد نمود) گذاشته میشود .

ماده ۱۲ بند (د) بجای کلمه در آمد (قوانین مالیاتی) نوشته میشود .

رئیس - ماده واحده

ماده واحده - مجلس شورای ملی پیمان بازرگانی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کشورهای متحده امریکارا که مشتمل بر پانزده ماده و دو جدول ضمیمه آن و مبادله مراسله مربوط به تریاک میباشد و در تاریخ ۱۸ فروردین ماه ۱۳۲۲ شمسی در واشنگتن با امضاء رسیده است تصویب مینماید .

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی (آقای بدر) - پیمانی

که امروز مطرح است اولین پیمانی است که بین دول متحده امریکای شمالی و ایران منعقد شده برای این پیمان از مدتی قبل نمایندگان دولت در واشنگتن مشغول مذاکره بودند و بالاخره در ۱۸ فروردین امسال از طرف نمایندگان طرفین در واشنگتن با امضاء رسیده است و بطوری که در خود لایحه ملاحظه فرمودید اجرای این لایحه و مقررات این پیمان موکول به این است که از طرف مجلس شورای ملی این پیمان به تصویب برسد و یک اعلامیه رسمی هم از طرف رئیس جمهور ممالک متحده امریکا منتشر بشود برای اجرای آن و آنوقت است که بمرحله اجراء میرسد بطور کلی این پیمان اصل اصول دول کامله الوداد را بطور خیلی تفصیل اگر ملاحظه بفرمائید خیلی مفصل تر از آنچه که سابقاً معمول بوده است در بازرگانی طرفین برقرار کرده است و رعایت آنرا برای هر دو طرف اجباری کرده است و یک تحقیقاتی

هم طرفین نسبت بکالا های عمده ای که وارد و صادر میشده است کرده اند و یک تخفیفاتی در حقوق گمرکی و در حقوق انحصاری داده شده یعنی دولت ایران نسبت بکالا های عمده ای که از امریکا وارد ایران میشده است و همچنین دولت امریکا نسبت بکالا هایی که از ایران وارد امریکا میشده قرارداد داده اند یک چیز عمده ای که البته برای تجارت اهمیت دارد این است که در مدت این پیمان حقوق گمرکی طرفین تثبیت شده است و ما میدانیم که از این موقع تا سه سال دیگر هر چه مال التجاره بامریکا ببریم حقوق گمرکی آن ثابت است در صورتیکه این بیم همیشه برای بازرگانان بوده که اگر یک مال التجاره ای ببرند در آنجا آن جنسی که وارد آنجا میکنند ممکن است که حقوق گمرکی آن زیاد بشود باینجهت این قرار داد یک تسهیلات فوق العاده ای ایجاد میکند یعنی علاوه بر تخفیفات یک تثبیتی شده است که طرفین برای مدت قرار داد که ۳ سال باشد حقوق گمرکی را تثبیت کرده اند و بعلاوه کلیه تحدیدات و چیزهایی که ممکن بوده است که مانع از آزادی تجارت باشد از بین رفته است یعنی واقعا یک آزادی مطلق برای بازرگانی طرفین در نظر گرفته شده یعنی بهیچ اسم و رسمی نمیشود علتی برای بازرگانی طرفین پیش بیاید تمام این تفصیلاتی که عرض کردم در حال حاضر و همچنین بعد از جنگ که آقایان میدانند تجارت با امریکا همیشه در درجه سوم بوده است و شاید وسائلی هم فراهم شود که این مقدار بیشتر بشود با این تخفیفاتی که داده شده است محققاً بازرگانی ایران بطور محسوسی در حال حاضر و بعد از جنگ توسعه پیدا خواهد کرد و همچنین کالاهای امریکا که برای ما نهایت ضرورت را دارد از قبیل اتومبیل تراکتور و چیزهای دیگر با این تخفیفاتی که خود دولت ایران قائل شده است محققاً ارزان خواهد شد و برای تجارت و اقتصاد مملکت یک گشایش فوق العاده خواهد بود و بنده این را قطع دارم . موضوع دیگری که در این قرار داد است موضوع تریساک است . اگر آقایان بخاطر داشته باشند در ۱۹۲۵ در تریساک قرارداد بین عده زیادی از کشورهای منعقد

شده که ورود و صدور تریساک را با جواز قرار بدهند و برای مصارف طبیبی باشد و برای غیر مصرف طبیبی قرار ندهند . دولت ایران همیشه با روح این قرارداد موافق بوده و مخصوصاً اطلاع داد به جامعه ملل که با روح این قرارداد موافق است و همیشه علتش روی این اصل بوده است یعنی هر موقع که از ایران تریساک صادر میشد با جواز بود ولیکن البته حاضر نشده بود آن قرارداد را امضاء کند برای اینکه دولت ایران واقعا میل نداشت یک قراردادی را امضاء کند بدون اینکه مجهز باشد ولی دولت امریکا یک قدری از این بابت ، از بابت امضاء نکردن این معاهده از طرف ایران چیزی نداشت برای اینکه طرفدار این پیمان دولت امریکا بود و در اینجا در یکی از نامه ها که ملاحظه میفرمائید دولت ایران گفته است و مخصوصاً تکرار کرده است که ما همیشه با این قرارداد موافق بودیم و این قرارداد را هم البته اصولش را رعایت کرده و در آتی هم رعایت خواهیم کرد . بنده گمان میکنم همین کاغذ کافی خواهد بود که دولت امریکا اطمینان پیدا کند که دولت ایران همیشه رعایت این اصول را خواهد کرد مخصوصاً این روح خیر خواهانه که امریکا همیشه داشته است درباره جلو گیری از بسط و نشر تریساک و در ایران هم این نظر به را داشته است این اشکالاتی که در سابق راجع بفروش تریساک ما در امریکا بوده امیدواریم که برطرف بشود و تریساک ما که برای مصرف طبیبی در آنجا خیلی رواج دارد در آنجا رواج بدهیم و در آنجا بفروشیم و اینهم یکی از محسنات این پیمان است . بطور کلی بنده تصور میکنم از این قراردادی که محققاً طرز جدیدی و یک مرحله جدیدی برای تجارت ما ایجاد خواهد کرد همه خوشنود خواهند بود و امیدوار هستیم که نتیجه این قرارداد به نفع طرفین در حال و آتی باشد .

رئیس - آقای تراقی .

تراقی - طرح این لایحه مالی و پیمان گمرکی بین ایران و امریکا موقع مناسبی بدست داده است که ملت ایران و مجلس شورای ملی احساسات نیکی که نسبت بملت آزاد بخواه امریکا که علمدار آزادی بوده و برای آزادی نژاد بشریت

از خونخواری و جور و بیداد دارند بیکار میکنند اظهار نماید و البته امریکائیهایک ملت با فهم و با فراست و با فرهنگی هستند که همیشه خیرشان به ایران میرسیده و سالها بلکه قریب بیک قرن است که نسبت به ایران نظر دوستی و مودت آمیزی دارند و همیشه مساعدتهای فرهنگی آنها شامل ایرانیها هست و ایرانیها هم همیشه یک احساسات خه شی نسبت به امریکا و امریکائیها دارند و ظاهر هم شده است و مستشارانی هم از امریکا استخدام کرده ایم و به ایران آمده اند و باین کشور خدماتی هم کرده اند و همیشه محبوب ایرانیان بوده اند مسیو شوستر چقدر محبوب ایرانیان بوده است همین آقای دکتر میلیسپو در اولین دوره خدمتش مورد احترام همه ایرانیها بوده و امیدواریم که در این دوره هم خدمتش مورد تقدیر همه ایرانیان قرار بگیرد و انعقاد این پیمان انشاء الله وسیله خواهد شد که بر مراتب مودت و یگانگی که بین ما و امریکائیان است بیفزاید تا بحال از نقطه نظر خیر خواهی و نوع پروری نسبت به ایران مساعدت و مراقبتی داشته اند ما فعلاً ما با آنها متفق هستیم و از این نقطه نظر هم بایستی بیشتر بماند کمک کنند مملکت ما فعلاً دچار یک فقر و فلاکت و بدبختی شده است و از همه جای دنیا دستش کوتاه است درهای تجارت برومی مملکت ما بسته است واردات و صادراتی نداریم و موادی که در داخل مملکت ما تولید میشود برای رفع احتیاجات مملکت ما کافی نیست باید از ملت بزرگ و مستغنی امریکا استدعا کنیم که فعلاً حالا که ما با آنها متفق هستیم و روابط دوستی و مودت قدیمی هم داشته ایم حتی المقدور بماند بیشتر کمک کنند و رفع احتیاجات ما را بکنند و در درجه اول احتیاجات ایران به وسائط نقلیه است و در دنیا هم اولین دولتی که وسائط نقلیه تولید میکنند دولت امریکا است قسمت اعظم اشکال خواربار و نبودن نان و نگرانیها که در داخله مملکت هست بواسطه نبودن وسائل نقلیه است بنده چون نسبت به خواربار شهر خودمان کاشان با وزارت خواربار ارتباط دارم مطلع شده ام که تمام اشکالات بواسطه نبودن وسائط نقلیه است هر جا که دست میزنی بالاخره منتهی میشود به اینکه کامیون و وسیله باربری نیست

تا کنون آنچه شنیده‌ام يك مقداری کامیون و وسائل نقلیه امریکائیا بما داده‌اند اما کافی نیست و حالا که متفق شده‌ایم و در سر نوشت جنک با آنها شریک هستیم واقعاً بیشتر باید نسبت بما کمک کنند خوشبختانه راه هم نزدیک زیرای دریای روم یا مدیترانه آزاد شده است و برای آنها وسائل فراهم شده شاید یکماه سرعت انجام کار و آمد و شد تفاوت پیدا شد و بهتر میتوانند وسائل برای ما فراهم کنند و مخصوصاً بعد از وسائل نقلیه چیزیکه فوق‌العاده طرف‌احتیاج ما است مسئله دارو است که فوق‌العاده مورد احتیاج است همین چند هفته قبل دربانک موقعی که شمش های طلا را امریکائیا آورده بودند و مثل آجر روی هم میچیدیم من فکر میکردم که کاش بجای اینها برای ما گنه گنه آورده بودند زیرا الان قیمت گنه گنه به کیلوئی هزار تومان رسیده آنوقت قسمت اعظم مملکت مبتلا هستند بمالاریا و این مردم فقیر بدبخت گرسنه يك نخود گنه گنه عایدشان نمیشود و باید بیشتر متذکر باشند و با اینها مذاکره کرد که مواد مهم ضروری و حیاتی که عجزاً ما را از مردن نجات میدهد بما بدهند و این مردم را از گرسنگی و فقر و مرض خلاص کنند و زندگی ما را تأمین کنند. در مقابل امراض آنچه که بنده بنظر مبرسد دولت فکر خوبی کرده است در انعقاد این قرارداد مالی با امریکائیا که اسباب خرسندی مجلس شورای ملی و اسباب تشکر همه ملت خواهد شد البته آنهایی که فهمیده هستند بمنون هستند و بقیه هم بعد از بروز آثارش بمنون خواهند شد و حالا که روابط صمیمانه برقرار است دولت باید بیشتر جدیت بکند که بیشتر از این احتیاجات ما را از اینها بخواهد و ملت ایران هم امیدوار است که در پایان جنگ این حسن روابط ما با امریکائیا در حفظ استقلال و آزادی ایران يك خدمت بسزائی بکنند یعنی ما امیدواریم که امریکائیا ضامن استقلال و آزادی کشور ما بشوند.

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده صحبت کلی در اطراف این قرار داد ندارم بنده يك اشکالی داشتم نسبت به این اصلاحاتی

را کرده اند در خود لایحه و الا با اصل این قرار داد و این بیاناتی که آقای نراقی کردند بنده هم موافق هستم این قرار داد موقعیت بزرگی را در پیش ما دارد بنده خواستم از آقایان اعضاء کمیسیون سؤال کنم که این اصلاحات عبارتی که کرده اید نمیدانم بواسطه مخارج چاپخانه قناعت کرده اید چون هیچ سابقه ندارد گویا اعضاء کمیسیون از آقایان تجار بوده اند بواسطه صرفه شروع کرده اند بقناعت کردن بهر حال میخواستم عرض کنم در شورائی این اصلاحاتی را که وزراء قبول کرده اند و مجلس شورای ملی هم موافق است در خود قرارداد ذکر شود عرض ثانی بنده این است که آقای مخبر این کلمه را توضیح بدهند و الا خود قرارداد را بنده کاملاً موافق هستم یکی کلمه و قوانین شهربانی است. بعدش درآمد است. این شهربانی است یا شهرداری؟ شهربانی که قوانین علیه ندارد شهرداری هم بموجب يك قوانینی اجازه دارد که يك عوائدی را وضع کند ولی شهرداری را من نفهمیدم مقصود چیست؟ بعدش هم و یا درآمد است بنده تصور کردم که شاید مربوط به قوانین شهرداری و یا درآمد باشد و الا شهربانی که قوانین علیه ندارد حالا بنده نمیدانم مقصود چه بوده است خواستم آقای معاون وزارت خارجه یا آقای مخبر این را توضیح بدهند یکی هم راجع بترياك است خوب الحمدالله که بنده تریاکی نیستم در اینجا نوشته است هیجده دلار برای هر پوند بعد در هر صورت حقوق آن ۱/۸۰ دلار کمتر نبوده و از سه دلار بیشتر نخواهد بود این عبارت که از يك و هشتاد کمتر نبوده و از سه دلار بیشتر نباشد را بنده حقیقه چیزی ارزش ملتفت نشدم میخواستم اگر مرحمتی بفرمایند آقای امامی يك توضیحی بدهند و این کلمه هم که شهربانی نوشته شده شهرداری است یا شهربانی در آن قسمت هم رفع اشتباه بنده بشود.

امامی (مخبر کمیسیون بازرگانی) - عرض کنم نسبت

به سه موضوع که آقای انوار سؤال فرمودند بنده اول قسمت تریاک را جواب میدهم: این جا نوشته است تریاکی که

کمتر از هشت و نیم در صد آن هیدرس مرفین نداشته باشد و در ستون میزان حقوق گمرکی نوشته است برای هر پوند مرفین آن که معادل نود و هشت مثقال است هیجده دلار گمرک ورودی در امریکا گرفته میشود ولی این نه مقصود تریاک خام است چنانکه ملاحظه میفرمائید برای هر نود و هشت مثقال مرفین هیجده دلار گمرک گرفته میشود و این مبلغ نسبت به تریاکی در نظر گرفته شده که هشت و نیم در صد مرفین دارد ولی تریاکی را که ما از ایران میفرستیم غالباً ده در صد مرفین دارد و بنا بر این ده در صد هیجده دلار میشود ۱/۸ دلار یعنی اگر تریاک ماده درصد مرفین داشته باشد ۱/۸۰ دلار حقوق گمرکی میگیرند و این را مأخذ حد اقل حقوق گمرکی قرار داده اند اگر نه درصد هم باشد همین مبلغ است از ظرف دیگر چون ممکن است میزان مرفین در تریاکهای ما زیادتر باشد گرچه از چهارده پانزده در صد تجاوز نمیکنند ولی اگر به بیست در صد هم برسد که يك پنجم هیجده دلار بایستی گمرک گرفته شود حد اکثر همان سه دلار گرفته میشود بطور خلاصه حقوق گمرکی تریاک ما حد اقل ۱/۸۰ دلار است و حداکثر سه دلار است و از این مبلغ برای هر رطل که نود و هشت مثقال است تجاوز نمیکنند و این مبلغ هیجده دلار برای يك رطل مرفین خالص است که ده رطل تریاک معمولاً يك رطل مرفین خالص دارد که ده يك هیجده دلار یعنی ۱/۸۰ دلار حقوق گمرکی برایش معین شده. در قسمت شهرداری یا شهربانی هم که فرمودند که شهربانی قوانین ندارد این قسمت مربوط باین است که در کلیه معاهدات تجارتي يك استثنائاتی قائل میشوند مثلاً طرفین معاهدات احتیاجاتی برای شهربانی دارند یا يك مقرراتی برای امور شهربانی میخواهند قائل شوند در این قرارداد که يك مقررات کلی وضع شده و باید طبق این قرارداد طرفین رفتار کنند این موضوع و چند موضوع دیگر را که در ماده دوازدهم اسم برده شده مستثنی کرده اند در قسمت اصلاحات و چاپ آن هم که فرمودند صرفه جوئی نشده و در شور ثانی در خود متن قانون اصلاحات خواهد شد

جمعی از نمایندگان - کافی است مذاکرات.

رئیس - در ماده ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ اعتراضی نرسیده است در جدول اول و دوم و مراسلات متبادله هم اعتراضی نرسیده است. رأی گرفته میشود بورود در شور دوم این لایحه موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد.

وزیر دارائی - اجازه میفرمائید.

رئیس - بفرمائید.

وزیر دارائی - يك گزارشی است از کمیسیون قوانین دارائی راجع به صندوق پس انداز ملی که نرخ بهره را معین میکنند خیلی مختصر هم هست اگر موافقت میفرمائید جزء دستور گذارده شود.

۳ - مذاکره در لایحه واگذاری حقایه رودخانه حصار و معجن به مالکین آنجا

رئیس - این لایحه هم در درجه دوم جزء دستور است. گزارش کمیسیون بودجه راجع به واگذاری حقایه خالصه دولت از آب رودخانه حصار و معجن مطرح است. گزارش کمیسیون قرائت میشود.

کمیسیون بودجه بآ حضور آقای وزیر دارائی لایحه شماره ۱۳۲۶ دولت راجع بفروش هشت سهم حقایه خالصه دولت از آب رودخانه حصار و معجن بمالکین هشت صحرا و دوغ آباد را مطرح نموده و با توضیحاتی که آقای وزیر دارائی دادند کمیسیون با پیشنهاد دولت موافقت و اینک گزارش آنرا که عین ماده واحده پیشنهادی دولت است برای شور اول تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت قرائت میشود ماده واحده - وزارت دارائی مجاز است کلیه هشت سهم حقایه خالصه دولت از مدار بیست و يك سهم آب رودخانه حصار و معجن (از غند) واقع در تربت حیدری را پس از ارزیابی و تعیین بهای واقعی از روی همان مأخذ بدون رعایت مزایده و انتشار آگاهی ۲ هفتم از حقایه مزبور را به مالکین هشت صحرا و ۵ هفتم آنرا به مالکین دوغ آباد فروخته و ربع بهای سهمی مالکین هشت صحرا را نقداً و بقیه را با قسط

متساوی در ظرف دو سال و بهای سهمی خرده مالکین دوج آباد را ارفاقاً با قساطر متساوی در ظرف مدت پنج سال وصول و بحساب فروش خالصه را منظور نمایند.

رئیس - مذاکره در ماده واحده است. آقای انوار. **انوار** - این لایحه در کمیسیون بودجه هم که آمده بنده در آنجا هم کاملاً در نظر داشتم و در آن جا هم درست موضوع را ملتفت نشدم آقای امیر تیمور که یک اطلاعی داشت رفته است آقای اقبال هم که اطلاعاتی داشت یک مذاکره ای کردند و حالا نیستند و یک اشکالاتی باز در آنجا برای بنده پیدا شد حالا خواستم هر یک از آقایان خراسانیها که اطلاعات کاملی در این موضوع دارند توضیحی بدهند که از فروش این حقا به از طرف دولت باین مالکین ضرری برای دیگران ندارد و این عمل اسباب ضرر جماعت دیگر نخواهد شد و این ارفاقی که میخواهند بکنند که بدون مزایده به این مالکین فروخته شود موجب ضرر بعضی دیگر نخواهد شد؟ حالا در اینجا آقای فیاض یا یکی دیگر از برادران خراسانی اگر اطلاعاتی در این خصوص دارند بیان کنند بنده هم ملتفت بشوم چون بنده در کمیسیون درست ملتفت نشدم و مخالفت کردم و حالا هر کدام اطلاعی دارند تمنا میکنم بیان بفرمایند

رئیس - آقای فیاض

فیاض - اینجا آبی است مال دولت و مردم آن آب را میبرند و زراعت میکنند حالا اگر فروخته شود اختصاص پیدا میکند بیک اشخاصی و در نتیجه یک آبی از دسترس عمومی خارج میشود و متعلق بیک عده بخصوص میشود و بنده گمان میکنم که بضرر زراعت آن محل باشد و گذشته از این این عمل برخلاف اصول مزایده هم هست و مخالف قوانین است

وزیر دارائی - این قسمت بنظر بنده اینطور که فرمودند نباشد و اشکالی ندارد برای این که ما در نظر داریم بهمان اشخاصی که از این آب استفاده مسج کنند و خرده مالک و زارع هستند داده شود و به طوری که ملاحظه میفرمائید در لایحه هم همین نظر قید شده و البته در محل هم سعی خواهیم کرد که باشخصی که از این آب استفاده

میکند داده شود و در نظر نیست که بکسی دیگر داده شود **شه دوست** - اگر بهمین حالیکه هست باقی بماند چه عیب دارد؟

رئیس - آقای تهرانچی

تهرانچی - بنده خواستم آقای بیات یک توضیح بیشتری بفرمایند که علت اینکه این حق از اشخاصی سلب میشود و میخواهند بفروشند بسایرین چیست؟ از طرفی هم علت اینکه میخواهند ارفاق کنند و بدون مزایده بفروشند چیست و علت اینکه اگر بخواهند بفروشند علتش چیست که رعایت اصل مزایده و قانون را در این جا نمیکند؟ در صورتیکه اهالی این شهرستان مثل سایر اهالی مملکت اگر دولت بخواهد یک خالصه خودش را بفروشد بایستی با مزایده بفروشد علت این استئنا چیست؟ اینها بیچاره هستند؟ عشایر هستند؟ علتی باید داشته باشد و الا موردی ندارد و بنده نفهمیدم این را و تقاضا میکنم توضیحی بدهند

وزیر دارائی - همانطور که عرض کردم این ارفاق و استئنا از نظر خرده مالک بودن آنها است و ممکن است اگر بزمزایده گذارده شود یک اشخاصی که متمول تر هستند بخرند و اشخاصی که خرده مالک هستند نتوانند استفاده از این آب بکنند حالا اینطور که آقای فیاض فرمودند و اطلاعاتی از آنجا دارند اگر موافقت بفرمائید ممکن است این لایحه از دستور امروز خارج شود تا یک اطلاعات بیشتری تحصیل شود و تحقیقات ثانوی بشود و بنده رسیدگی میکنم و بعد که مطرح شد جواب عرض میکنم

رئیس - اگر موافقت میفرمائید از دستور خارج شود. (صحیح است)

۴ - شور و تصویب لایحه اصلاح قانون صندوق پس انداز ملی

رئیس - گزارش کمیسیون قوانین دارائی راجع باصلاح ماده ۶ قانون صندوق پس انداز ملی مطرح است گزارش کمیسیون قرائت میشود: مجلس شورای ملی - لایحه شماره ۱۰۵۱ دولت راجع باصلاح ماده ۶ قانون ایجاد صندوق پس انداز ملی برای شور

درم در کمیسیون دارائی مطرح بطوریکه در شور اول کمیسیون تصویب شده بود عیناً تصویب و برای شور دوم تقدیم می شود.

ماده واحده - ماده شش قانون ایجاد صندوق پس انداز ملی مصوب ۱۸ اردی بهشت ماه ۱۳۱۸ بشرح زیر اصلاح میشود. نرخ بهره و جوه پس انداز بهر مبلغ که باشد بایشنهاد مدیر کل بانک ملی و تصویب شوزای عالی بانک مذکور تعیین خواهد شد

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده خواستم از آقای وزیر دارائی سؤال کنم که صندوق پس انداز ملی خرجش چقدر است آیا این بودجه کافی دارد؟ زیاد است؟ کم است؟ بعلاوه در ولایات هم آطور هم که بنده اطلاع دارم این کار رواج کاملی ندارد و نماینده مخصوصی هم ندارد و میبایستی سعی کنند در ولایات موضوع پس انداز یک امری باشد که بیشتر مورد توجه عموم باشد و بعلاوه باید دید که این مخارجش تا چه اندازه است اینها که در برابر نفعی نمیدهند (هاشمی - صدی چهار فرع میدهند) آیا این خرجی که میکنند استفاده هم برای ما دارد یا از نقطه نظر پس انداز ملی این کار انجام می شود.

وزیر دارائی - البته صندوق پس انداز در بانک ملی شعبه دارد و بوسیله بانک در سایر جاها اداره می شود این بودجه اضافی ندارد سابق بر این در قانونیکه قبلاً از تصویب مجلس شورای ملی گذشته تا مبلغ دو هزار تومان سود داده نمیشد از دو هزار تومان بیلا سود داده میشد البته از نقطه نظر اینکه این موضوع حقیقه برای مملکت خیلی مورد استفاده است بنا بر این در نظر گرفته شد اگر یک پولهای را اشخاصی میخواهند پس انداز کنند باید تشویق شوند بنا بر این اینجور در نظر گرفته شد که یک بهره ای باین وجه داده شود ولی از نقطه نظر دیگر چون همیشه بهره های بانکی هم بوسیله بانک پیشنهاد میشود و شورای عالی بانک تصویب میکنند که اگر تغییری در بهره های کتبی داده میشود این راهم آزاد باشد که بتوانند

کمتر یا زیادتر به تناسب بهره ای که در سایر امور تجارته و بانگی کشور معمول است این قسمت را هم تغییر بدهند به این جهت از وزارت دارائی این اختیار گرفته شده است که این در اختیار شورای عالی بانک باشد ملاحظه میفرمائید این اختیار خواسته شده که پیشنهاد بانک و تصویب شورای عالی باشد و البته این یک موضوع مهمی است برای مملکت و سعی هم میشود که روز بروز ترقی هم بکنند یک استفاده ای این دارد که موفق میشوند بیشتر برای خودشان صرفه جوئی بکنند.

رئیس - آقای انوار.

انوار - حقیقه این لایحه یکی از آرزوهای دیرینه من بود که همیشه دعوت میکردم دولت را که مردم را تشویق کند و دعوت کند به پس انداز کردن و در نظر گرفتن آتیه که انسان باید همیشه آتیه را در نظر بگیرد یعنی این عادت درویشی که ما کرده ایم و میگوئیم که اینهم بجهنم و این حرفهائیکه ما عادت کرده ایم و امروز سائل بکف شده ایم بواسطه این تعلیمات طوری تربیت شده ایم که در نتیجه کشاد بازیها و بی اعتنائیها ما را حقیقه نسبت بزندگانی بیزار کرده است و همیشه دعوت میکردم مردم را باقتضای دعوت میکردم مردم را بجمع آوری مال تشویق مینمودند اگر چه این در زمان ما واقع شد ولی برای نسلهای بعد بسیار قانون خوبی است که دعوت میکند اطفال ما را اولادهای ما را که ملتفت باشند برای آتیه خودشان پس انداز کنند که حتی شاید در اخبار هم هست که همیشه آتیه خودشان را در نظر بگیرند و از طرف دیگر آن اسراف کاریها و افراط کاریهای ما را شاید جلوگیری کنند و بنده میخواستم که دولت نسبت باین موضوع بیشتر توجه کند و مثلاً بهره را خیلی بیشتر قرار دهند حالا بحمدالله مملکت ما رفته است روی اصول دمو کراسی که اگر دولت چیزی داشته باشد مثل این است که ملت دارد و اگر ملت چیزی داشته باشد مثل این است که دولت دارد پس اگر آقای وزیر دارائی در این باب بیشتر ملاحظه کند که رغبت مردم بیشتر بشود ضرری ندارد ثانیاً آقای وزیر دارائی در نظر داشته باشند که مثل قانون اسناد خزانه

که يك تسهیلاتی قائل شدند در اینجا هم يك کاری بکنند که هر وقت بخواهند مثلاً بآنها دستگیری شود و اگر اینها چیزی دارند که چیزی اضافه نمیشود مگر اینکه مالیات بر درآمد گرفته نشود عقیده ام این است که بقدر امکان تسهیلات قائل شویم و جوائز در نظر بگیریم و دعوت کنیم مردم را باینکار و بمجرد اینکه در مجلس شورای ملی صحبت میشود باید مطبوعات ما خیلی جدیت کنند که مردم مجبور شوند برای زندگانی آتیه بس است این زندگانی گذشته و اینکه زندگانی ما يك زندگانی آبرومند باید باشد ما الان در زندگانی ملل زنده پا گذاشته ایم و باید مشی آنها را درست در نظر بگیریم و امیدواریم خداوند هم عنایت کند که موفق شویم.

وزیر دارائی - این قسمتی را که آقای انوار فرمودند طرف توجه دولت و بانک ملی شده است و تبلیغات هم خیلی در این زمینه شده است در اغلب جاها خیلی تشویق شده است و این قرعهای هم که تعیین شده است خیلی کمک میکند حالا از حیث بهر ما هم از همان نظر که فرمودند البته بانک در نظر دارد که بیشتر بهره بدهد و کاملاً هم مراعات خواهیم کرد که برای مردم فایده بیشتری داشته باشد و البته تشویق هم میکنیم که بیشتر بشود (جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - موافقین با این ماده واحده برخیزند (اکثر برخاستند) تشویب شد.

۵ - شور در لایحه مربوط به کارشناسان

رئیس - گزارش کمیسیون قوانین دادگستری راجع به کارشناسان مطرح است. گزارش کمیسیون قرائت میشود. کمیسیون قوانین دادگستری لایحه شماره ۸۱۵۱ راجع به کارشناسان رسمی را برای شور اول با حضور آقای وزیر دادگستری مطرح نموده و با تبصیر پیشنهادی بعنوان تبصره ماده ۱۰ قانون کارشناسان مصوب ۲۳ بهمن ۱۳۱۷ موافقت و اینک گزارش شور اول آن را تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

تبصره - ماده ۱۰ قانون کارشناسان رسمی - کارشناس

رسمی مکلف است سالی ۳ مرتبه در مواردیکه مقامات قضائی یا اداری او را برای اظهار نظر در امری احضار می نمایند حاضر شده و مجاناً اظهار عقیده نمایند.

رئیس - آقای منشور.

منشور - البته در اصل لایحه مخالفی نیست و لایحه لازمی است و همانطور که ذکر شده است کارشناسان باید حاضر شوند و اظهار عقیده بکنند و قاضی هم با مراجعه بعقیده آنها رأی صادر کند و چیزی که میخواستم تذکر بدهم و آقای وزیر دادگستری هم تشریف دارند این است که کارها در محاکم خیلی معطل میماند و آن جریانی که باید داشته باشد ندارد و سرعتی که لازم است ندارد بطوریکه مردم واقعاً از حقوق دادگستری محروم شده اند و بعضی اینکارها را رجوع کنند بناد دادگستری در خارج میروند حل میکنند و این کار برخلاف آن رویه ایست که در خارج و در همه جا معمول است و بیشتر باعث رشوه و ارتشاء میشود یعنی اشخاصیکه صلاحیت در امور حقوقی ندارند دخالت میکنند و بهمین جهت مردم از رفتن بعدلیه بیزارند باضافه در امور جزائی که فعلاً در دیوان کیفر مطرح است بواسطه این است که دولت وسیله ای ندارد که متهم را حاضر کند اغلب بنده دیده ام که و کلائی که برای مدافعه حاضر میشوند بعضی هر سالی سه دفعه شاید سالی سی دفعه در محکمه حاضر میشوند و هر دفعه که حاضر میشوند دو ساعت وقت دادگاه و هم و کلاء دادگستری تلف میشود در این موضوع البته باید فکری بکنند و تصور میکنم لایحه ای هم از طرف وزارت دادگستری و اداره تهیه قوانین تهیه شده است که در امور جزائی میتواند با اسقاط حضور در غیاب متهم دفاع خودشان را بکنند و دادگاه رسیدگی بکند بعلاوه چند روز پیش از این بر حسب اتفاق بنده رفتم بودم بکلاتری دیدم يك متهمی را تعقیب میکردند و وکیل دادگستری از طرف دوفن خارجی باوکالت رسمی میخواست موضوع را تعقیب کنند در کمیسیون باو میگفتند چون وکیل دادگستری هستی و وکالت دارید و ما مجاز نیستیم که وکیل قبول کنیم باین جهت باظهار شما نمیتوانیم ترتیب اثر بدهیم.

۶ - تصویب یازده فقره مرخصی

رئیس - گزارش کمیسیون عرایض و مرخصی مربوط به مرخصی آقایانی است که از سابق رفته اند قرائت میشود: مرخصی آقای دکتر قزل ایباغ:

آقای دکتر قزل ایباغ درخواست پانزده روز مرخصی از ۲۲ شهریور ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد: **رئیس** - موافقین با مرخصی آقای دکتر قزل ایباغ برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد: مرخصی آقای هدایت الله پالیزی

آقای هدایت الله پالیزی درخواست دو ماه مرخصی از تاریخ ششم مرداد ماه ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد **رئیس** - موافقین با مرخصی هدایت الله پالیزی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. مرخصی آقای چایچی

آقای چایچی درخواست بیست و چهار روز مرخصی از تاریخ ۲۰ مرداد ۱۳۲۲ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد

رئیس - موافقین با مرخصی آقای چایچی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. مرخصی آقای شه دوست.

آقای شه دوست درخواست دو ماه مرخصی از تاریخ ۲۴ خرداد ۱۳۲۲ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود **رئیس** - موافقین با مرخصی آقای شه دوست برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. مرخصی آقای دکتر تاج بخش

آقای دکتر تاج بخش درخواست ده روز مرخصی از تاریخ سوم مرداد ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد **رئیس** - موافقین با مرخصی آقای دکتر تاج بخش برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد: مرخصی آقای همراز.

آقای همراز درخواست چهل و سه روز مرخصی از تاریخ ۲۰ مرداد ۱۳۲۲ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی

و باید خود اشخاص که دعوی دارند بیایند توضیح بدهند در صورتیکه آن اشخاصی که دعوی داشته اند بزبان فارسی آشنا نبوده اند و بطوریکه بنده تحقیق کردم و اطلاع حاصل نمودم منظور نظر بخصوص این بوده است که وکیل عدلیه را رد بکنند. و کالت در هر کاری پذیرفته میشود و در امور جزائی هم وقتیکه کمیسیون یا اعمال وظیفه میکنند در واقع اینها معاونین پار که ها هستند نبایستی و کلاء دادگستری را رد کنند از این جهت بنده استدعا دارم که دستور بفرمائید بعد از این و کلائی عدلیه را رد نکنند در اموریکه در کمیسیونها تعقیب میشود.

رئیس - آقای انوار

انوار - متأسفانه آقای مخبر نیستید ولی از طرف کمیسیون بنده اجازه دارم که اگر نظری هست عرض کنم این موضوع راجع باین لایحه نیست و لایحه دیگری آقای وزیر دادگستری برای و کلا خواهند آورد. این خارج از موضوع است در اینجا مسئله کارشناس رسمی است و میدانید که در کمیسیون آقای وزیر دادگستری سابق آقای حکمت در این باب خیلی جدیت داشت همینطور آقای صدر. که کارها در پار که مانده و احتیاج به کار شناس دارد زودتر تمام شود کارشناس ها هم که يك کاری برایشان معین شده و استفاده هم میکنند اما چیزی که هست بی اندازه بی ملاحظه گی میکنند این است که ملزمشان میکنند ما این حقی را که از برایشان هست با این رتبه که از برایشان هست. سالی سه مرتبه بیایند آنجا و مجاناً این کار را بکنند و اینکه میفرمائید معطل میشوند تشریفات محاکماتی است که باید بیایند آنجا و حالا این بهتر است تا اینکه آزاد باشند و بنده خودم گرفتار شده ام و در زحمت بودم دیدم که کارشناسان خیلی معطل میکنند و اگر آنها موظف باشند يك قدمی برای سرعت عمل برداشته میشود و بهتر است و گمان میکنم خیلی خوب باشد و موافقت بفرمائید.

رئیس - موافقین با ورود در شور دوم این لایحه برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد

با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن
بعرض میرسد :

رئیس - موافقین با مرخصی آقای همراز برخیزند
(اغلب برخاستند) تصویب شد : مرخصی آقای سلطانی .
آقای سلطانی برای اصلاح امور محلی و تشریک مساعی
با مامورین دولت دو ماه و بیست و سه روز از ۲۹ اردیبهشت
۱۳۲۲ غایب بوده اند و اکنون درخواست اجازه نموده اند
و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت
نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود :

رئیس - موافقین با مرخصی آقای سلطانی برخیزند
(اکثر برخاستند) تصویب شد : مرخصی آقای مهذب
آقای مهذب بواسطه کسالت مزاج بموجب گواهی
رئیس بهداری استان هفتم مریض و در تحت معالجه بوده اند
و قادر بر حرکت نبوده اند در نتیجه سه ماه و هفده روز از
تاریخ دوم اردیبهشت ۱۳۲۲ غایب بوده و اکنون درخواست
اجازه نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی عذر ایشان را
موجه تشخیص داده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای مهذب برخیزند
(اکثر برخاستند) تصویب شد : مرخصی آقای فیاض
آقای فیاض بواسطه کسالت مزاج و لزوم استراحت
بموجب گواهی پزشک یکماه و بیست و هشت روز از تاریخ
۱۹ تیرماه ۱۳۲۲ غایب بوده اند و درخواست اجازه نموده اند
کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت
نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود :

رئیس - موافقین با مرخصی آقای فیاض برخیزند

(اکثر برخاستند) تصویب شد : مرخصی آقای بوداغیان
آقای بوداغیان بموجب گواهی پزشکان معالج مریض
و چهار ماه و سیزده روز از تاریخ هشتم اسفند ۱۳۲۱ تحت
معالجه و بستری بوده اند و از حضور در جلسات مجلس معذور
بوده اند و اکنون درخواست اجازه نموده و ضمناً مقرری
دو ماه از این مدت را برای مصارف خیریه معین نموده اند
که در اختیار آقای دکتر ضیاء گذارده شود که بهر مصرفی
که لازم میدانند برسانند کمیسیون عرایض و مرخصی عذر
ایشان را موجه تشخیص داده اینک گزارش آن تقدیم
میشود :

رئیس - موافقین با مرخصی آقای بوداغیان برخیزند
(اکثر برخاستند) تصویب شد : مرخصی آقای اردبیلی
آقای اردبیلی درخواست سی و پنج روز مرخصی از ۲۱
مرداد بموجب تجویز پزشک معالج برای استحمام به آب
گرم نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی
واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای اردبیلی برخیزند
(اکثر برخاستند) تصویب شد .

[۷ - موقع ودستور جلسه آئیه - ختم جلسه]

رئیس - اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح
است) جلسه آئیه روز یکشنبه ۱۰ مهر ماه سه ساعت
قبل از ظهر دستور هم لایحه اصلاح قسمتی از قانون
تشکیلات داد گستری و راجع بموارد و تعلیق و اصلاح قانون
ازدواج و اصلاح قانون راجع بمختلسین اموال دولت .

(مجلس يك ربع قبل از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

قانون اصلاح ماده ۶ قانون اسناد صندوق پس انداز ملی

ماده واحده - ماده ۶ قانون ایجاد صندوق پس انداز ملی مصوب ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۱۸ بشرح زیر اصلاح

میشود .

نرخ بهره و جوه پس انداز بهر مبلغ که باشد با پیشنهاد مدیر کل بانک ملی و تصویب شورای عالی بانک مذکور
تعیین خواهد شد .

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ۵ شنبه ۷ مهر ماه یکهزار و سیصد و بیست و دو بتصویب مجلس شورای

ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری